

VEILIGHEIDS-, GEZONDHEIDS-, MILIEU- EN ENERGIEVOORSCHRIFTEN VOOR AANNEMERS

1. ALGEMEEN	4
1.1. DOEL	4
1.2. DEFINITIES.....	4
1.3. AFKORTINGEN	6
2. TOEPASSELIJKE WETGEVING EN CERTIFICATIE	7
2.1. WETGEVING VEILIGHEID EN GEZONDHEID	7
2.2. VEILIGHEIDSCERTIFICATIE.....	7
2.3. MILIEUWETGEVING.....	7
2.4. MILIEU- EN ENERGIECERTIFICATIE	7
3. BELEID VAN LUMINUS	8
3.1. VISIE.....	9
3.2. LIFE SAVING RULES EN SIMPLE ACTIONS.....	10
4. BELANGRIJKSTE VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN DE CONTRACTOR ...	11
4.1. DE VOORSCHRIFTEN COMMUNICEREN EN DOEN NALEVEN.....	11
4.2. SUBCONTRACTORS MELDEN	11
4.3. COMPETENTIES AANTONEN	11
4.4. DOCUMENTEN BEZORGEN	12
4.5. ARBEIDSMIDDELEN, BESCHERMINGSMIDDELEN EN WERKKLEDIJ	12
4.6. ONVEILIGE SITUATIES AANPAKKEN EN MELDEN	12
4.7. AANSPRAKELIJKHEID VOOR SCHADE	12
4.8. GEDRAGSCODE	12
5. CONTROLE, SANCTIES EN EVALUATIE	13
5.1. CONTROLE	13
5.2. SANCTIES VOOR INBREUKEN	13
5.3. EVALUATIE	14
6. RISICOBEBEER	14
6.1. DE ALGEMENE PREVENTIEBEGINSELEN	14
6.2. RISICOANALYSE	14
6.3. VGMe-PLAN	15
6.4. WERKVERGUNNINGEN EN CONSIGNATIEPROCEDURES.....	15
6.5. LAATSTE MINUUT RISICO ANALYSE.....	15
6.6. AFBAKENING EN SIGNALISATIE.....	15

7. ORGANISATIE VAN DE OPDRACHT	16
7.1. WERKLEIDING	16
7.2. VGMe-CONTACTPERSOON.....	16
7.3. IDENTIFICATIE VAN CONTRACTOR EN ZIJN WERKNEMERS	16
7.4. TOEGANG TOT DE SITES VAN LUMINUS	17
7.5. TOEGANG ROLLEND MATERIEEL	17
7.6. KICK-OFF EN TOOLBOXMEETINGS	17
7.7. VGMe-COÖRDINATIE	18
8. GEVAARLIJKE WERKEN	18
8.1. BRANDGEVAARLIJKE WERKEN EN WERKEN IN ZONE MET EXPLOSIEVE ATMOSFEER	18
8.2. BETREDEN VAN/WERKEN IN EEN BESLOTEN RUIMTE	19
8.3. GRAAFWERKEN	19
8.4. OPENEN VAN INSTALLATIES MET GEVAARLIJKE INHOUD	20
8.5. WERKEN MET GEVAARLIJKE PRODUCTEN.....	20
8.6. WERKEN AAN OF NABIJ ELEKTRISCHE INSTALLATIES	21
8.7. HIJSWERKEN.....	21
8.8. WERKEN OP HOOGTE	22
8.9. WERKEN MET RISICO OP VERDRINKING	22
8.10. WERKEN AAN/MET ISOLERENDE VEZELS.....	23
8.11. WERKEN MET RISICO OP AANWEZIGHEID CHROOM 6	23
8.12. ANDERE GEVAARLIJKE WERKEN	23
9. ANDERE AANDACHTSPUNTEN TIJDENS WERKEN	23
9.1. AANWEZIGHEID VAN LEIDINGEN OF KABELS	23
9.2. RADIOGRAFISCHE ONDERZOEKEN	24
10. ARBEIDSMIDDELEN, BESCHERMINGSMIDDELEN EN WERKKLEDIJ	24
10.1. ARBEIDSMIDDELEN	24
10.2. COLLECTIEVE BESCHERMINGSMIDDELEN	25
10.3. PERSOONLIJKE BESCHERMINGSMIDDELEN	25
10.4. WERKKLEDIJ.....	26
11. GEZONDHEID EN HYGIËNE	26
12. MILIEUVOORSCHRIFTEN.....	26
12.1. AFVALBEHEER – ORDE EN NETHEID.....	26
12.2. EMISSIES	27
12.3. RATIONEEL GEBRUIK VAN ENERGIE EN GRONDSTOFFEN	27
13. BRANDPREVENTIE	27
13.1. ALGEMENE BEPALINGEN	27
13.2. BRANDVASTE DOORVOERINGEN.....	27
13.3. BRANDDEUREN.....	27
13.4. BRANDBLUSSYSTEMEN, BRANDDETECTIESYSTEMEN EN NOODVERLICHTING	27

14. NOODSITUATIES, INCIDENTEN EN ARBEIDSONGEVALLEN	27
14.1. NOODSITUATIES	28
14.2. EVACUATIE.....	28
14.3. ONGEVALLEN – INTERNE EN EXTERNE HULPVERLENING	28
14.4. ONGEVALLEN MELDEN	28
14.5. AANGEPAST WERK	28
14.6. INCIDENTENONDERZOEK	28
14.7. ERNSTIGE EN ZEER ERNSTIGE ARBEIDSONGEVALLEN.....	29
14.8. COMMUNICATIE VAN INCIDENTEN	29
15. SPECIFIEKE CATEGORIËN WERKNEMERS	29
15.1. INTERIMS EN JONGEREN	29
15.2. ZWANGERE WERKNEEMSTERS	29
BIJLAGE 1: SAMENVATTENDE CHECKLIST VOOR DE CONTRACTOR	31

1. ALGEMEEN

1.1. DOEL

Luminus zet zich in voor de bescherming van het milieu, rationeel gebruik van energie, een veilige werkomgeving en de bescherming van de gezondheid en de veiligheid van haar eigen medewerkers en die van aannemers. Wij zijn van mening dat goede prestaties in deze domeinen een gezamenlijke inspanning vereisen en een gedeelde verantwoordelijkheid zijn van Luminus en haar aannemers.

Dit document heeft betrekking op opdrachten die op aanvraag of voor rekening van Luminus worden uitgevoerd. Het vult de algemene aankoopvoorwaarden en/of bestelbon aan.

Dit document bevat de VGM-vereisten die Luminus hanteert voor alle (onder)aannemers die werkzaam zijn voor Luminus. De in dit document beschreven eisen gelden in aanvulling op de wettelijke eisen en speciëren de interpretatie die Luminus aan die eisen geeft. Huidig document staat dus niet op zichzelf en moet dus evenmin opgevat worden als allesomvattend eisenpakket voor de (onder)aannemer.

De contractor is verplicht om alle nodige informatie aan zijn werknemers en eventuele onderaannemers door te geven zodat de werkzaamheden, leveringen en diensten in opdracht van Luminus, door contractors, onderaannemers en hun werknemers, in veilige omstandigheden en conform deze voorschriften kunnen verlopen.

De contractor/(onder)aannemer erkent kennis te hebben genomen van de bepalingen en voorschriften vervat in dit document, verklaart zich volledig akkoord met de inhoud ervan en engageert zich om deze volledig toe te passen. Het verzaken hieraan kan leiden tot sancties of de uitsluiting van de uitvoering van opdrachten voor Luminus zoals beschreven in alle contractuele documenten.

1.2. DEFINITIES

Aannemer, contractor

Een persoon of organisatie die voor Luminus werkzaamheden verricht onder voorwaarden die in een overeenkomst zijn vastgelegd. Het zijn ondernemingen van buitenaf en zelfstandigen zoals beschreven in de Welzijnswet van 4 augustus 1996. Personen of organisaties die goederen leveren, worden in het kader van deze voorschriften niet beschouwd als aannemers, maar als leveranciers. Het spreekt voor zich dat een leverancier ook een aannemer kan zijn wanneer zowel goederen worden geleverd als werkzaamheden worden verricht.

De woorden aannemer en contractor worden in dit document door elkaar gebruikt maar hebben dezelfde definitie.

Onderaannemer, subcontractor

Een persoon of organisatie die een overeenkomst ondertekent met de (hoofd)contractor van Luminus om de verplichtingen van de overeenkomst tussen (hoofd)contractor en Luminus deels of geheel uit te voeren. De subcontractor moet eveneens aan alle verplichtingen uit dit document voldoen.

Activiteiten met hoog risico

Luminus beschouwt de volgende werken als activiteiten met een hoog risico:

- Brandgevaarlijke werken
- Werken in een zone met (mogelijk) explosieve atmosfeer
- Werken in (of betreden van) een besloten ruimte
- Graafwerken
- Openen van installaties met gevaarlijke inhoud
- Werken met gevaarlijke producten
- Werken aan of nabij elektrische installaties
- Hijsactiviteiten
- Werken op hoogte zonder collectieve valbeveiliging
- Werken met risico op verdrinking
- Werken aan of met isolerende vezels
- Werken met een risico voor gebouwen, installaties, inrichtingen en uitrustingen
- Werken met risico op aanwezigheid van Chroom 6 (bv. in de gasturbine)
- Alle andere werken met een risiconiveau 1 of 2 (volgens de risicomatrix van Luminus)

Arbeidsmiddelen

Alle op de arbeidsplaats gebruikte machines, apparaten, gereedschappen en installaties.

BA4 – gewaarschuwd persoon

Een persoon die ofwel voldoende is opgeleid inzake elektrische risico's eigen aan de toegewezen werkzaamheden, ofwel continu wordt bewaakt door een persoon met BA5-bevoegdheid, om zo de elektrische risico's tot een minimum te herleiden.

BA5 – vakbekwaam persoon

Een persoon die de elektrische risico's verbonden aan de toegewezen werkzaamheden zelf kan beoordelen op basis van kennis verworven door opleiding of ervaring en die de maatregelen kan vastleggen om de risico's te elimineren of tot een minimum te herleiden.

Incident

Onder incident wordt verstaan:

- elk belangrijk incident: een noodsituatie, een dodelijk ongeval, een arbeidsongeval met werkverlet, een arbeidsongeval met aangepast werk, een milieu-incident met rampzalige of zeer ernstige gevolgen;
- elke gebeurtenis met hoog potentieel risico, nl. met potentieel rampzalige of zeer ernstige gevolgen en met een waarschijnlijkheid die te verwachten, reëel of mogelijk is;
- elk bijna-ongeval: een plotselinge gebeurtenis waarbij door toeval geen ongeval met lichamelijk letsel is gebeurd of geen schade werd veroorzaakt, maar waarbij door een kleine wijziging in de omstandigheden dit wel het geval zou zijn geweest;
- elk ander incident met risiconiveau 1, 2, 3, 4 of 5 volgens de risicomatrix van Luminus.

Noodsituatie

Onder noodsituatie verstaan we: elke plotse situatie die schade kan aanbrengen aan mens, installaties, uitrustingen en/of werforganisatie en die dringende interventie vergt bijv. brand, explosie, plots optredende levensbedreigende situatie, ...

1.3. AFKORTINGEN

HSE	Health, Safety, Environment and Energy = Veiligheid, Gezondheid, Milieu en energie
VGMe	Veiligheid, Gezondheid, Milieu en energie
CBM	Collectieve beschermingsmiddelen
PBM	Persoonlijke beschermingsmiddelen
IDPBW	Interne dienst preventie en bescherming op het werk
VOW	Verantwoordelijke voor de opvolging van de werken
MUOPO	Mens, Uitrusting, Omgeving, Product en Organisatie
AREI	Algemeen reglement Elektrische installaties
EDTC	Erkende dienst technische controle
LMRA	Laatste Minuut Risico Analyse
LOTO	Lock Out Tag Out is een veiligheidsprocedure die machines veiligstelt zonder energiebron gedurende onderhouds- en reparatiewerken.
VOC	Vluchtige Organische Componenten uitstoot

2. TOEPASSELIJKE WETGEVING EN CERTIFICATIE

2.1. WETGEVING VEILIGHEID EN GEZONDHEID

Alle geldende wettelijke bepalingen inzake de veiligheid en gezondheid zijn van toepassing, onder andere en niet-limitatief:

- De Wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk en de uitvoeringsbesluiten ervan (kortweg: de Welzijnswet);
- De Codex over het Welzijn op het Werk;
- Het Algemeen Reglement op Arbeidsbescherming (ARAB);
- Het Algemeen Reglement op de Electriciteitsinstallaties (AREI);
- Het KB van 25 januari 2001, gewijzigd door het KB van 19 januari 2005, betreffende de tijdelijke of mobiele bouwplaatsen.

Ook de specifieke veiligheidsvoorschriften van toepassing bij Luminus naar aanleiding van de uitvoering door een contractor van bepaalde werken of het gebruik van specifieke werktuigen dienen nageleefd te worden.

2.2. VEILIGHEIDSCERTIFICATIE

Luminus verwacht dat haar contractors op een veilige en gezonde manier werken en dat deze aspecten geïntegreerd zijn in hun bedrijfsprocessen. Deze principes vormen een steeds belangrijker wordend aspect bij de selectie en evaluatie van potentiële contractors.

Voor contractors die activiteiten met een hoog risico uitvoeren¹, legt Luminus onderstaande vereisten op. We verwachten ook van onze contractoren dat ze aan al hun onderaannemers dezelfde eis stellen.

- Vanaf 2021 is een <u>individuele gecertificeerde veiligheidsopleiding</u> (VCA of gelijkwaardig²) van elke externe werknemer die bij Luminus hoog risico-werken komt uitvoeren verplicht.- Vanaf 2022 vraagt Luminus dat een contractor die hoog risico-werken uitvoert een <u>veiligheids certificering</u> (VCA of gelijkwaardig²) <u>op bedrijfsniveau</u> heeft om in aanmerking te komen voor een aanbesteding.

Het niet naleven hiervan leidt tot uitsluiting van elke aanbesteding.

2.3. MILIEUWETGEVING

In België zijn de wettelijke milieubepalingen verschillend naargelang de Gewesten (Waals Gewest, Vlaams Gewest, Brussels Gewest):

- VLAREM (betreffende milieuvergunningen), VLAREMA (betreffende materialen en afvalstoffen), VLAREBO (betreffende bodemsanering) en VLAREL (betreffende de erkenning van MER-deskundigen) in het Vlaams Gewest;
- De Code de l'Environnement in het Waals Gewest;
- De milieuwetgeving van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De contractors moeten alle relevante wettelijke bepalingen i.v.m. milieu naleven naargelang het Gewest waar zij hun opdrachten moeten uitvoeren. Ze moeten tevens de van toepassing zijnde Europese regelgeving naleven.

2.4. MILIEU- EN ENERGIECERTIFICATIE

Luminus verwacht eveneens dat haar contractors op een milieuvriendelijke en energie-efficiënte manier werken, en dat deze aspecten geïntegreerd zijn in hun bedrijfsprocessen.

¹ Zie 1.2. Definities.

² Voorbeelden van andere aanvaardde veiligheids certificeringen: ISO 45001, MASE – Manuel d'Amélioration Sécurité des Entreprises, SCC - Sicherheits Certifikat Kontraktoren, SCL – Safety Culture Ladder, individueel 'veiligheidspaspoort', 'Global Wind Organisation' training, ...

Luminus kiest daarom bij voorkeur contractors (en onderaannemers) die een gecertificeerd milieumanagement-systeem toepassen (ISO 14001 of een gelijkwaardig). Het toepassen van een energiemanagementsysteem (ISO 50001 of gelijkwaardig) is een bijkomend voordeel.

3. BELEID VAN LUMINUS

3.1. VISIE

VEILIGHEIDS-, GEZONDHEIDS- EN MILIEUBELEID

ALLEMAAL SAMEN VOOR "ZERO HARM"

- ✓ Wij zorgen voor een gezonde, veilige werkomgeving en voor elkaars welzijn.
- ✓ Alle medewerkers, zowel van Luminus als van contractoren, moeten de veiligheids- en milieuregels, instructies en procedures respecteren.
- ✓ Wij beheren energie op een duurzame manier en beperken onze impact op het milieu. Wij helpen klanten en stimuleren leveranciers en contractoren om mee de strijd aan te gaan tegen de klimaatverandering.
- ✓ Wij geloven dat alle ongevallen, verwondingen, milieuschade en psychosociale incidenten voorkomen kunnen worden. "0 ongevallen" is geen droom, "0 ongevallen" is een keuze.

VERANTWOORDELIJK GEDRAG

- ✓ Leidinggevenden en werknemers nemen hun verantwoordelijkheid, tonen het goede voorbeeld en inspireren elkaar op het vlak van veiligheid, gezonde levensstijl, welzijn, milieuzorg en energiebeheer.
- ✓ Alleen veilig werk is goed werk. Wij evalueren de risico's en nemen de nodige maatregelen om ze tot een aanvaardbaar niveau te brengen. Onveilige situaties pakken we aan.
- ✓ Wij passen een cultuur van "rechtvaardigheid en eerlijkheid" toe en wij promoten een constructieve, transparante en positieve samenwerking.

DUURZAME OPERATIONELE UITMUNTENDHEID

- ✓ Door continue verbetering van onze processen, werkomgeving, installaties en energiebeheer willen wij operationele uitmuntendheid en duurzame prestaties bereiken op het vlak van veiligheid, gezondheid en milieu.
- ✓ Wij leven de wettelijke verplichtingen na en respecteren de vereisten van de EDF Groep.

 Grégoire Dallemagne
 CEO

Meer informatie over dit beleid vind je op ons intranet en op luminus.be

DC 0130 NL – Versie december 2019

3.2. LIFE SAVING RULES EN SIMPLE ACTIONS

Luminus heeft 10 "Life Saving Rules" en 5 "Simple Actions", die duidelijke en eenvoudige geboden en verboden voorzien ten aanzien van de werkzaamheden die gepaard gaan met de grootste veiligheidsrisico's. Het is van groot belang dat deze regels worden nageleefd, zodat ieders veiligheid kan worden gewaarborgd.

Life Saving Rules

Ik werk of rijd nooit onder invloed van **alcohol of drugs**

Ik draag altijd mijn **veiligheidsgordel** en leef altijd de **snelheidsbeperkingen** na

Ik gebruik nooit mijn **draagbare telefoon** achter het stuur

Ik blijf altijd op **veilige afstand** van toestellen in beweging

Ik loop of sta nooit onder een **hangende last**

Ik werk alleen aan installaties die **veiliggesteld** zijn

Voor **werken onder spanning** draag ik altijd de daartoe voorziene beschermingsmiddelen

Ik bescherm mezelf altijd tegen een **val van een hoogte** en ik bescherm anderen tegen **vallende voorwerpen**

Ik betreed een **besloten ruimte** nooit zonder toelating, controle van de atmosfeer en toezicht

Ik draag altijd een **reddingsvest** als ik werk in de buurt van water waar geen collectieve bescherming aanwezig is

Simple Actions

We pakken onveilig gedrag altijd aan

We gaan altijd 'fit' naar het werk

We kijken altijd waar we stappen om uitglijden, struikelen en vallen te voorkomen

We houden altijd de trapleuning vast

We houden onze werkplek altijd netjes en vrij van obstakels

4. BELANGRIJKSTE VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN DE CONTRACTOR

4.1. DE VOORSCHRIFTEN COMMUNICEREN EN DOEN NALEVEN

De contractor is verantwoordelijk voor de veiligheid, de gezondheid, het milieu en de energie bij de opdrachten die aan hem worden toevertrouwd. De contractor heeft de leiding en het gezag over zijn personeel en over zijn onderaannemers. Hij moet daartoe alle maatregelen nemen. De veiligheids-, gezondheids-, milieu- en energievoorschriften, opgenomen in dit basisdocument, moeten door de contractor aan zijn personeel, en op contractuele wijze aan zijn onderaannemers opgelegd worden. De contractor staat er borg voor dat zijn werknemers de voorschriften naleven, alsook dat zijn onderaannemers deze voorschriften op hun beurt opleggen aan hun werknemers.

Voor een goede verstaanbaarheid van instructies moet per groep werknemers minstens 1 persoon de officiële taal (Nederlands of Frans) van de regio waar het werk wordt uitgevoerd machtig zijn. Bovendien moet hij ook de taal van de andere personen in de groep kennen. De contractor staat in voor de vertaling van de instructies van Luminus in de taal van zijn werknemers.

4.2. SUBCONTRACTORS MELDEN

De hoofdaannemer moet Luminus altijd vooraf (bij voorkeur tijdens de aanbestedingsfase, of ten laatste voordat hij ter plaatse komt) schriftelijk op de hoogte brengen van de lijst van (potentiële) onderaannemers, hun niveau van onderaanneming ten opzichte van de hoofdaannemer en de beschrijving van het deel van de werken dat ze zullen uitvoeren.

De aannemer mag enkel werken met onderaannemers die formeel goedgekeurd werden door Luminus.

4.3. COMPETENTIES AANTONEN

De contractor garandeert dat zijn personeel, dat in of in de omgeving van Luminus installaties/inrichtingen werkt, in het bezit is van alle competenties (opleidingen, certificaten en ervaring) die nodig zijn voor de uitvoering van de taken die hun worden toegewezen en dat het geslaagd is voor de nodige medische geschiktheidstests. De contractor moet zijn eventuele onderaannemers verplichten om het competentieniveau te behalen dat noodzakelijk en voldoende is voor de uitvoering van hun taken.

De volgende competenties moeten kunnen aangetoond worden door middel van bekwaamheidsattesten.

- Werken aan of nabij elektrische installaties

Alle externe medewerkers die werken komen uitvoeren in de nabijheid van elektrische installaties van Luminus, moeten minstens over een attest BA4-bevoegdheid ('gewaarschuwd persoon') beschikken. Zij mogen enkel werken uitvoeren in elektrische ruimten wanneer ze onder toezicht staan van en begeleid worden door een BA5-bevoegde werknemer van Luminus. Voor werknemers van de contractor die een attest van BA5-bevoegdheid kunnen voorleggen, kan een uitzondering gemaakt worden.

- Uitoefenen van een veiligheidsfunctie

Externe werknemers die een 'veiligheidsfunctie' uitoefenen moeten met een geldig bekwaamheidsattest kunnen aantonen dat zij voldoende opgeleid zijn en dus over de vereiste kennis beschikken. Het gaat over functies waarbij arbeidsmiddelen gebruikt of bestuurd worden die de veiligheid en gezondheid van anderen in gevaar kunnen brengen: besturen vorkheftruck, besturen hoogwerker, aanslaan van lasten, kraan bedienen, flensmonteur, veiligheidswacht van besloten ruimten, werken met onafhankelijke ademhalingsbescherming, meten en detecteren van gevaarlijke stoffen.

De contractor bezorgt aan Luminus de attesten van de vereiste competenties en Luminus zal verifiëren dat de werknemers van de contractors en de eventuele onderaannemers deze documenten bij hebben.

Als de vereiste competenties, certificaten en attesten niet beschikbaar zijn, dan mag Luminus de toegang tot haar inrichting ontzeggen aan de betrokken werknemers, of hen of hun werkgevers van de inrichting verwijderen, totdat de formaliteiten naar tevredenheid zijn vervuld.

4.4. DOCUMENTEN BEZORGEN

Alle documenten die de contractor aan Luminus aanlevert, moeten geschreven zijn in de taal(en) van het taalgebied waar het werk wordt uitgevoerd; het Frans taalgebied, het Nederlands taalgebied, het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad of het Duits taalgebied.

Het gaat o.a. om een risicoanalyse van het uit te voeren werk, opleidings- of bekwaamheidsattesten, keuringsverslagen van arbeidsmiddelen en beschermingsmiddelen, veiligheidsinformatie van gebruikte producten en materialen, hijsplannen, ...

De aannemer kan steeds gebruik maken van de handige checklist die werd opgemaakt door Luminus in bijlage 1 van dit document.

4.5. ARBEIDSMIDDELEN, BESCHERMINGSMIDDELEN EN WERKKLEDIJ

De contractor moet garanderen dat zijn werknemers over aangepaste en in goede staat verkerende arbeidsmiddelen, collectieve beschermingsmiddelen (CBM) en persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) beschikken, en dat zij deze gebruiken volgens de wettelijke en plaatselijke voorschriften, volgens de handleidingen van de leverancier en de risicoanalyses van de contractor. Dit geldt ook voor de eventuele onderaannemers.

Op vraag van Luminus of de door haar aangeduide partij moet de contractor steeds de gevraagde informatie kunnen ter beschikking stellen (bv. een lijst met alle gereedschappen, uitrustingen, toestellen en materialen die hij zal gebruiken, geldige keuringsverslagen, karakteristieken van specifieke machines, beschermingsmiddelen). Luminus heeft het recht om het gebruik van onveilig materieel, werktuigen en/of werkmethodes te verbieden en de desbetreffende werkzaamheden te stoppen totdat de risicosituatie op gebied van veiligheid, gezondheid of milieu is weggelaten.

De contractor stelt aan zijn personeel de nodige werkkledij ter beschikking. Deze moet voldoen aan de Luminus standaard: brandvertragend, antistatisch en steeds met lange mouwen en broekspijpen. De werkkledij moet tevens een hoge zichtbaarheid hebben op werven waar veel voertuigen en toestellen in beweging zijn en bij werken op de openbare weg. De firma waarvoor men werkt moet duidelijk zichtbaar zijn ofwel op de werkkledij door middel van een logo ofwel op de veiligheidshelm door middel van een sticker.

4.6. ONVEILIGE SITUATIES AANPAKKEN EN MELDEN

De contractor moet Luminus, en eventuele andere aannemers in de buurt, onmiddellijk informeren bij gevaarlijke situaties of handelingen.

Indien de contractor in de onmogelijkheid is om zijn opdracht onder veilige omstandigheden uit te voeren dient hij het werk onmiddellijk te stoppen. Hij zal Luminus als opdrachtgever hiervan onmiddellijk mondeling op de hoogte stellen en dit binnen de 24 uur schriftelijk bevestigen.

De contractor of zijn onderaannemers hebben geen recht op een compensatie voor de door hen geleden kosten indien zij verantwoordelijk zijn voor het ontstaan van de onveilige toestand. Evenmin hebben zij recht op enige vergoeding voor de prestaties die zij moeten leveren om deze onveilige situatie te herstellen.

De contractor moet elke onbeheerde gevaarlijke situatie op de werf, indien mogelijk, afschermen en/of afbakenen en melden aan de verantwoordelijke van Luminus.

4.7. AANSPRAKELIJKHEID VOOR SCHADE

Onverminderd de van toepassing zijnde aansprakelijkheidsbepalingen zoals overeengekomen tussen de contractor en Luminus, is de contractor aansprakelijk voor alle schade veroorzaakt door zijn personeel en zijn onderaannemers. Hij zal de hieraan verbonden kosten moeten dragen en Luminus vrijwaren van alle vorderingen van derden dienaangaande. Tot dekking van de aansprakelijkheid zal de contractor de nodige verzekeringen onderschrijven.

4.8. GEDRAGSCODE

Luminus aanvaardt geen gedrag waarbij men een andere persoon kan kwetsen, zowel fysiek als psychisch. Het is absoluut verboden om enige handeling te stellen van discriminatie, geweld, pesterijen, ongewenst seksueel gedrag of enig ander grensoverschrijdend gedrag bij de uitvoering van het werk.

5. CONTROLE, SANCTIES EN EVALUATIE

5.1. CONTROLE

Het is de verantwoordelijkheid van de contractor om toe te zien dat zijn werknemers de geldende welzijns- en milieuwetgeving, normen en voorschriften naleven. Hij moet in staat zijn te bewijzen dat zijn leidinggevenden voldoende aanwezig zijn op de werf om de veiligheid te controleren en te garanderen (bv. ahv verslag van een veiligheidsrondgang). Als de naleving van de VGMe-regels faalt, dan kan Luminus de aannemer dwingen tot het voorzien van bijkomend toezicht door leidinggevenden.

Luminus van zijn kant heeft de mogelijkheid om de activiteiten van de contractor en zijn eventuele onderaannemers te controleren op de naleving van de geldende wetgeving, normen en voorschriften. Volgende controles zijn mogelijk:

- Rondgangen van de dienst HSE of de veiligheidscöördinator.
- Inspecties door verschillende departementen van de opdrachtgever.
- Inspecties door de overheid.

Eventueel toezicht door een aangestelde van Luminus beperkt zich in principe tot de uitvoering van het contract en brengt voor de partijen geen enkele overdracht van bevoegdheid of verantwoordelijkheid met zich mee.

Het is de plicht van de aannemer om direct de opmerkingen van Luminus uit te voeren en de genomen acties te communiceren aan de betrokken partijen. De richtlijnen en raadgevingen die Luminus aan de contractor verstrekt over de toepassing van VGMe-voorschriften kunnen de contractors in generlei mate ontheffen van hun verantwoordelijkheid. De contractor ontzegt zich in dat opzicht elk recht om enig verhaal tegen Luminus te doen gelden of om Luminus omwille daarvan medeverantwoordelijk te stellen, tenzij de contractor afdoende kan bewijzen dat de richtlijnen en raadgevingen van Luminus over de toepassing van de voorschriften m.b.t. het uit te voeren werk, manifest niet correct waren.

Luminus kan HSE-bijeenkomsten en/of HSE-audits organiseren waarbij medewerkers van de contractor zijn betrokken. De contractor zal desgevraagd deze activiteiten mogelijk maken en onbeperkt toegang verschaffen tot personen en informatie. De contractor zal zijn medewerkers in staat stellen aan deze activiteiten mee te werken.

Indien de contractor beroep doet op onderaannemers, dient hij deze HSE-voorschriften ook contractueel op te leggen aan zijn onderaannemers. Luminus behoudt zich steeds het recht voor om dit te verifiëren. Als de contractor de vereiste maatregelen niet neemt ten opzichte van zijn onderaannemers die in gebreke blijven, dan kan Luminus deze zelf nemen op kosten van de contractor.

5.2. SANCTIES VOOR INBREUKEN

Als er inbreuken worden vastgesteld behoudt Luminus zich het recht voor om sancties op te leggen die kunnen gaan van een schriftelijke waarschuwing aan de contractor tot de permanente uitsluiting op Luminus werven.

Inbreuk →	LICHTE inbreuk (risiconiveau 3, 4 of 5)			ZWARE inbreuk (risiconiveau 1 of 2)		
	1 ^e	2 ^e	3 ^e	1 ^e	2 ^e	3 ^e
Sancties ↓						
1. Mondelinge waarschuwing.	•					
2. HSEe-introductieopleiding weer opnemen.	•					
2b. Stop het werk en hou toolboxmeeting over het onderwerp.		•		•		
3a. Toegang tot Luminus-sites wordt tijdelijk ontzegd. Re-integratie is mogelijk.		•		•		
3b. Toegang tot Luminus-sites wordt definitief ontzegd. Re-integratie is niet mogelijk (zwarte lijst).			•		•	
4. Schriftelijke mededeling aan de aannemer.		•	•	•	•	

5. Onderzoeksverslag en actieplan van de aannemer.		•	•	•	•	
6. De inbreuk wordt opgenomen in het dossier van de aannemer.	•	•	•	•	•	

Per zware milieuovertreding die wordt begaan, behoudt Luminus zich eveneens het recht voor een boete aan te rekenen en in mindering te brengen van de factuur van de aanneming. Deze boete ontslaat de contractor niet van zijn aansprakelijkheid inzake saneringskosten van verontreinigingen die resulteren uit de overtreding van de aannemer.

5.3. EVALUATIE

Na de werken worden aannemers door Luminus beoordeeld op hun HSE-prestaties en op eventuele inbreuken tijdens de werken. Deze evaluaties en eventuele lopende of historische sancties spelen een rol bij de selectie van aannemers voor een volgende opdracht bij Luminus.

6. RISICOBEBEER

De aannemer is verantwoordelijk voor de organisatie van de veiligheid-, gezondheid-, milieu- en energie-aspecten m.b.t. zijn activiteiten teneinde zijn werkzaamheden in alle veiligheid uit te voeren met respect voor het milieu en energiebehoud en conform alle wettelijke eisen en alle veiligheidsregels inclusief deze HSE-voorschriften.

Daarom zal elke aannemer:

- De werken voorbereiden en uitvoeren volgens de principes van de preventiehiërarchie (zie 6.1).
- Een specifieke risicoanalyse van zijn werkzaamheden uitvoeren, rekening houdend met de omstandigheden ter plaatse (6.2).
- Indien nodig een VGMe-plan opmaken en ter goedkeuring voorleggen aan Luminus (6.3).
- De werken pas uitvoeren na het bekomen van een geldige werkvergunning van Luminus (6.4) en het uitvoeren van een LMRA (6.5).
- De nodige afbakeningen en signalisatie van de werkzone aanbrengen.

6.1. DE ALGEMENE PREVENTIEBEGINSELEN

Artikel 5 van de Wet op Welzijn beschrijft hoe risico's dienen behandeld te worden door de algemene preventiebeginselen in rekening te brengen ("preventiehiërarchie").

Het is de wettelijke plicht van alle betrokken partijen om alle risico's te analyseren en de gepaste preventiemaatregelen te nemen volgens de hiërarchie van de algemene preventiebeginselen. Dat wil zeggen dat te nemen maatregelen steeds dienen te worden gekozen volgens onderstaande hiërarchie:

1. Uitschakelen van het risico;
2. Verminderen van het risico;
3. Collectieve bescherming;
4. Persoonlijke bescherming;
5. Signalisatie.

Bovendien is het vereist om de toepassing van dit principe te documenteren.

6.2. RISICOANALYSE

Om de opdracht correct uit te voeren zal de contractor zich bij de voorbereiding van zijn werken voldoende op de hoogte stellen van de specifieke werkomstandigheden en de risico's eigen aan de uit te voeren opdracht en tevens van de specifieke gevaren van de installaties bij Luminus. Hij zal zich op de hoogte stellen van de gepaste beschermings- en preventiemaatregelen en de gebruikte veiligheidssignalisatie.

Luminus assisteert hierin door een formulier (FO 0302) te voorzien waarin de specifieke gevaren en risico's met betrekking tot de voorziene werken en betrokken installaties worden opgesomd. Het document stelt de nodige preventieve maatregelen voor om de risico's te beperken.

Om de opdracht correct uit te voeren zal de contractor indien nodig ter plaatse voorafgaandelijke bezoeken brengen aan de inrichting waar de opdracht moet uitgevoerd worden om kennis te verkrijgen van de werkomstandigheden, zodat hij alle noodzakelijke veiligheids-, gezondheids- en milieumaatregelen kan treffen op basis van een eigen risicoanalyse.

Het resultaat van deze eigen risicoanalyse dient de contractor aan te vullen op het formulier (FO 0302) waarvan hierboven sprake is of hij kan een eigen formulier toevoegen. De contractor moet een eerste versie van het aangevulde en ondertekende formulier terugsturen aan Luminus voor de toekenning van de opdracht. De definitieve versie moet in het bezit zijn van Luminus voor de start van de werken.

6.3. VGMe-PLAN

In bepaalde gevallen, en in elk geval als het KB Tijdelijke of Mobiele Bouwplaatsen van toepassing is (bv. bouw van een windmolen, etc.) is een risicoanalyse alleen niet voldoende en dient er een volledig VGMe-plan te worden opgemaakt.

De contractor dient zijn getroffen veiligheids-, gezondheids-, milieu- en energiemaatregelen formeel mee te delen aan Luminus via zijn VGMe-plan en dit ten minste 2 weken voor de aanvang van de werken. Het VGMe-plan bevat enkel informatie die van toepassing is op de betreffende werken en relevante activiteiten.

Alle documenten die de contractor aan Luminus aanlevert, moeten geschreven zijn in de taal van de regio waar het werk wordt uitgevoerd (Nederlands of Frans) of in het Engels.

In sommige gevallen (zoals grotere werven met meerdere contractors) stelt Luminus zelf ook een VGMe-plan op dat verplicht door alle contractors (en subcontractors) moet nageleefd worden. Elke contractor is verplicht om de informatie uit dit plan door te geven aan alle betrokken werknemers.

In geval van discussie zal steeds het VGMe-plan van Luminus leidend zijn. Het VGMe-plan dat door de contractor wordt opgesteld mag niet in strijd zijn met de bepalingen in het VGMe-plan van Luminus. Na beoordeling van het VGMe-plan van de contractor door Luminus kan het mogelijk zijn dat de contractor zijn plan moet aanpassen op basis van de bevindingen van Luminus.

6.4. WERKVERGUNNINGEN EN CONSIGNATIEPROCEDURES

Werkvergunningen en consignatieprocedures (= vergrendelprocedures) zijn van toepassing op de werf en aannemers hebben voor alle werkzaamheden (zowel gevaarlijke als niet-gevaarlijke) eerst een vergunning nodig.

Enkel mits het overhandigen door de VOW van Luminus van een werkvergunning aan de werkleider van de hoofdcontractant en na toelichting van de vereiste beheersmaatregelen en de interne regels met betrekking tot de organisatie van de opdrachten, mogen deze van start gaan.

De werkvergunning is gebaseerd op een voorafgaandelijke evaluatie van de specifieke risico's van de installaties/inrichtingen en de uit te voeren opdrachten en vermeldt de beheersmaatregelen die moeten genomen worden om de bestaande risico's op een aanvaardbaar niveau te brengen.

De contractant dient bij de overhandiging van de werkvergunning steeds een risicoanalyse van de reële toestand uit te voeren.

Het is strikt verboden installatieonderdelen te bedienen, tenzij men hiervoor schriftelijk een expliciete toelating heeft.

6.5. LAATSTE MINUUT RISICO ANALYSE

Werknemers die bij een (werk)plek aankomen moeten zich bewust zijn van de gevaren en risico's. Door voorafgaand aan de werkzaamheden een LMRA uit te voeren, ontstaat er veiligheidsbewustzijn over alle veiligheidsrisico's. Zo moet er ook bekeken worden of er voldoende beheersmaatregelen zijn getroffen om ongevallen te voorkomen. Zo kunnen werknemers bekijken of de werkzaamheden veilig uitgevoerd kunnen worden.

We vragen dat elke werknemer een LMRA-kaart bij zich heeft (van zijn eigen werkgever, of de LMRA-kaart ontvangen van Luminus) en dat hij deze gebruikt telkens hij de werf of een nieuwe werkpost betreedt of herstart na een onderbreking.

6.6. AFBAKENING EN SIGNALISATIE

Afbakening

- De afbakening die door of in opdracht van Luminus werd geplaatst, mag nooit gewijzigd worden.
- De contractant is verplicht tot – en verantwoordelijk voor – het aanbrengen van de nodige afbakening in het kader van zijn activiteiten. Hij moet hierbij rekening houden met de procedures van Luminus.
- De afgebakende ruimte is enkel toegankelijk mits toelating van de werkleider.
- Een aannemer mag zijn werkpost niet zodanig afsluiten dat het niet meer toegankelijk is voor Luminus.

- In open lucht mogen enkel plastic kettingen worden gebruikt, geen plastic band omdat deze niet weerbestendig is.

Signalisatie

- Signalisatie moet aangewend worden als een communicatievorm zonder woorden. Signalisatie kan nooit aangewend worden als een beschermingsmiddel, zoals leuningen wel zijn. Signalisatie moet minstens op 2 meter worden geplaatst van het begin van het risico.
- Elke aannemer moet aan de signalisatieband of –ketting een kaart hangen met vermelding van de naam van de aannemer die het heeft geplaatst en de aard van het risico in de afgesloten zone.

7. ORGANISATIE VAN DE OPDRACHT

7.1. WERKLEIDING

Om de opdracht correct uit te voeren zal de contractor erover waken dat de aangewezen werkleider voor de uitvoering van de werken heeft deelgenomen aan de werkvoorbereiding en kennis heeft genomen van de geïdentificeerde risico's voortkomend uit de risicoanalyse alsook de werkwijze voor uitvoering van de overeengekomen preventiemaatregelen. In geval van verandering van werkleider, moet er een formele overdracht plaatsvinden.

De contractor bezorgt Luminus, voorafgaand aan alle prestaties, de coördinaten van zijn werkleider. Deze laatste zal tijdens het uitvoeren van de werken van zijn ploeg en/of van zijn onderaannemers steeds ter plaatse aanwezig en bereikbaar zijn.

7.2. VGMe-CONTACTPERSOON

Voor bepaalde werkzaamheden kan Luminus eisen dat de contractor een VGMe-contactpersoon aanduidt. Hij/zij beschikt over relevante kennis van VGMe-wetgeving en VGMe-beheer.

De VGMe-contactpersoon van de contractor zal op de werf communiceren over VGMe-aspecten van de werken (uitgevoerd door medewerkers van de contractor of van de subcontractor) met de VOW, de aangestelde veiligheidscoördinator of de projectmanager van Luminus. Hij/zij zal regelmatig op de werf aanwezig zijn (zeker wanneer activiteiten met een hoog risico uitgevoerd worden) en moet steeds bereikbaar zijn.

7.3. IDENTIFICATIE VAN CONTRACTOR EN ZIJN WERKNEMERS

Elke contractor is verplicht om vóór de aanvang van de opdracht een document te overhandigen aan Luminus met identificatiegegevens van de contractor, zijn zaakgelastigden, zijn werfverantwoordelijke en zijn preventieadviseur.

Worden onderaannemers ingeschakeld, dan dient dit document opgemaakt te worden per onderaannemer, met vermelding van het niveau van onderaanneming ten opzichte van de hoofdaannemer en het deel van de werken dat ze zullen overnemen.

Minstens 2 weken voor de aanvang van de werken moet de hoofdcontractor aan Luminus een lijst doorgeven van werknemers (eigen en van onderaannemers) die actief zullen zijn op de werf, met vermelding van hun bedrijfsnaam en toepasselijke veiligheidskwalificatie(s). Wijzigingen in de loop van de werken moeten de dag voordien voor 15.00 uur gemeld worden.

Alle werknemers van een contractor die niet onderworpen zijn aan de Belgische sociale zekerheid, en die tijdelijk en/of deeltijds in België komen werken, moeten verplicht een online Limosa-melding doen om de Belgische overheid daarvan op de hoogte moet brengen en wel voordat zij hun activiteiten aanvatten. Deze werknemers moeten dan ook een Limosa-1 meldingsbewijs kunnen voorleggen aan Luminus.

Voor niet-EU-onderdanen is een 'arbeidsvergunning' of arbeidskaart vereist bij aanvang van de werken.

Indien van toepassing, is het de verantwoordelijkheid van de contractor om via Checkin netwerk de aanwezigheid van zijn werknemers, onderaannemers en onafhankelijke onderaannemers te registreren. De werknemers of zelfstandige onderaannemers kunnen zich ook zelf in het systeem aanmelden. De aanwezigheidsregistratie moet dagelijks gebeuren, en wel vóór de persoon die de werken uitvoert aan het werk gaat.

Als de vereiste documenten en attesten niet beschikbaar zijn, dan mag Luminus de toegang tot haar inrichting weigeren aan de betrokken werknemers, of hen of hun werkgevers van de inrichting verwijderen, totdat de formaliteiten naar tevredenheid zijn vervuld.

7.4. TOEGANG TOT DE SITES VAN LUMINUS

De toegang tot de inrichtingen van Luminus wordt enkel verleend aan personen, voertuigen en goederen waarvan de aanwezigheid aldaar, om strikt zakelijke redenen, vereist is en dit enkel gedurende de periode nodig voor de uitvoering van de opdrachten.

Voor nieuwe werknemers, transporten en bezoekers moeten alle aannemers dagelijkse kennisgevingen doen, ten laatste de dag voordien om 15.00 uur. In voorkomend geval moeten Limosa documenten en bekwaamheidsattesten voor veiligheidsfuncties (i.e. rolrugbestuurder, heftruck, bevoegdheid inzake elektriciteit, etc.) overgemaakt worden aan de portiers. Personen en leveringen welke niet correct zijn aangemeld, worden niet binnen gelaten.

Elke werknemer (hoofdaannemer of onderaannemer) die een Luminus-site betreedt, moet de lokale veiligheidsregels kennen en geïnformeerd worden over de risicoanalyse van de werken die hij/zij voor Luminus zal uitvoeren. Elke werknemer moet de veiligheidsintroductie krijgen alvorens ze tot de werf toegelaten worden. Aannemers moeten op voorhand deze tests plannen, in het bijzonder wanneer ze grote groepen op de werf willen binnenbrengen. De veiligheidsintroductie is enkel beschikbaar in de volgende talen: Nederlands, Frans, Engels en Duits. Luminus behoudt gedurende het gehele project het recht om een controle uit te voeren over de kennis van deze veiligheidsintroductie.

Personen die geen Engels, Nederlands, Frans of Duits spreken moeten geholpen worden door een werf-vertegenwoordiger welke wel één van deze talen spreekt. Elke aannemer moet altijd een werfvertegenwoordiger op de werf hebben die één van deze talen (E-N-F-D) begrijpt en spreekt.

Het is strikt verboden om niet-gerechtigde personen toegang te verlenen.

7.5. TOEGANG ROLLEND MATERIEEL

Voertuigen kunnen enkel buiten de werf op de aangeduide plaatsen parkeren. De toegang van een voertuig tot de site moet op voorhand aangevraagd worden bij Luminus. De portier zal dan een kaart (= vergunning) overhandigen, die tijdens de aanwezigheid van het voertuig op de site leesbaar achter de voorruit moet gelegd worden.

De toegangswegen tot en in de inrichtingen van Luminus dienen steeds vrij te blijven, zowel voor het binnenkomende als voor het uitgaande personeel of hulpdiensten.

Alle voertuigen moeten de instructies en de aangeduide routes volgen.

De wettelijke verkeersregels zijn van toepassing. De snelheidsbeperking voor algemeen transport is 15km/h.

Een inventarislijst van arbeidsmiddelen, materieel, gevaarlijke producten en preparaten die binnengebracht worden op de site moet aanwezig zijn in de vrachtwagen. Er kan te allen tijde een controle uitgevoerd worden.

Alle bedrijfsvoertuigen actief op de werf of voor het leveren van goederen moeten uitgerust zijn met een dodehoekspiegel overeenkomstig het KB van 25/02/2001 art. 25, 4° en overeenkomstig de Europese Richtlijn 71/127/EEC en met een akoestisch signaal dat de omgeving automatisch inlicht wanneer het voertuig achteruit rijdt.

De aanhangwagen van een voertuig moet jaarlijks gecontroleerd worden door een bevoegd persoon. Het keurmerk dient op een duidelijk zichtbare plaats te worden bevestigd. Voor aanhangwagens > 750 kg is de nummerplaat het keurmerk.

De contractant is verplicht alle noodzakelijke schikkingen te treffen om te voorkomen dat de door hem gebruikte voertuigen en andere mobiele arbeidsmiddelen enerlei beschadiging zou veroorzaken. Al wie beschadigingen veroorzaakt, zal de herstellingskosten moeten dragen.

7.6. KICK-OFF EN TOOLBOXMEETINGS

Alle personen werkzaam op de site moeten een "kick-off instructie" hebben gekregen van de leidinggevende van de aannemer inzake toepasselijke werfregels, dit alvorens te starten met de werken.

Elke hoofdaannemer zal elke week een toolboxmeeting organiseren voor zijn werknemers, tenminste over de thema's en opmerkingen gemaakt door Luminus. Een kopie van de aanwezigheidslijst en de besproken punten zal op vraag van Luminus voorgelegd kunnen worden.

Luminus kan bijkomende en/of specifieke toolboxmeetings vragen.

7.7. VGMe-COÖRDINATIE

In het geval meerdere aannemers tegelijk werken uitvoeren, moet elke aannemer rekening houden met de activiteiten van de anderen aannemers. Luminus of de hoofdaannemer doet de coördinatie.

De VGMe-coördinatiestructuur heeft als doel om:

- Andere aannemers tijdig in te lichten van werkzaamheden in elkaars zone (via de werkvergunning door Luminus uitgegeven).
- Specifieke risico's eigen aan gelijktijdige werkzaamheden of werkzaamheden direct boven/onder elkaar te vermijden. Daarom kunnen werken ingedeeld worden in afzonderlijke zones. In geval van mogelijke werkzaamheden boven elkaar, dan zal door de aannemers de nodige signalisatie worden toegepast.
- Regelmatig VGMe-vergaderingen te organiseren op initiatief van Luminus of op verzoek van een betrokken partij:
 - Kick-off meetings wanneer aannemers actief worden op de werf;
 - Dagelijkse coördinatievergaderingen (tijdens de volledige duur van de werf/ stilstand);
 - Specifieke VGMe-vergaderingen die volgens noodzaak georganiseerd worden.

Volgende personen zijn betrokken en zullen/kunnen daarom aanwezig zijn bij de coördinatie-vergaderingen en/of de specifieke VGMe-vergaderingen:

- Van Luminus: Project manager, Site Manager/Zone manager, VOW, HSE Manager, preventieadviseur of veiligheidscöördinator
- Van de aannemer(s): Leidinggevende(n) op de werf, VGMe-contactpersoon

Op basis van de agenda, de planning en de noodzaak kunnen ook andere partijen uitgenodigd worden.

8. GEVAARLIJKE WERKEN

Sommige werken worden door Luminus beschouwd als gevaarlijk:

1. Brandgevaarlijke werken en werken in zone met explosieve atmosfeer	6. Werken aan/nabij elektrische installaties
2. Betreden van/werken in een besloten ruimte	7. Risicovolle hijswerken
3. Graafwerken	8. Werken op hoogte zonder collectieve valbescherming
4. Openen van installaties met gevaarlijke inhoud	9. Werken met risico op verdrinking
5. Werken met gevaarlijke producten	10. Werken aan isolerende vezels
	11. Werken met risico op Chrom 6
	12. Andere werken met risiconiveau 1 of 2

8.1. BRANDGEVAARLIJKE WERKEN EN WERKEN IN ZONE MET EXPLOSIEVE ATMOSFEER

Alle hete werken (o.a. lassen, branden, slijpen, gloeien,...) zijn voorwerp van een heet werk-vergunning en de vermelde instructies moeten strikt worden nageleefd.

- De heet werkvergunning heeft tot doel brand of explosie te voorkomen bij werkzaamheden met open vuur/vlam of hittepunt in de omgeving van brandbare materialen of in zones met mogelijk explosieve atmosfeer (lassen, gebruik van snijbrander, afbranden van vernis of verf, gebruik van slijpschijven, gebruik van brander bij bv. dak- of kabelwerken, enz...).
- De heet werkvergunning vermeldt de resultaten van een risicoanalyse, is beperkt in tijd en wordt in principe uitgeschreven voor 1 dag.
- De vergunning mag, afhankelijk van het resultaat van de risicoanalyse van de werkzaamheden, voor maximaal 7 opeenvolgende dagen uitgeschreven worden mits er aan de 3 onderstaande voorwaarden voldaan wordt. De opeenvolgende werkzaamheden worden uitgevoerd in:
 - dezelfde omgeving/ruimte;
 - het betreft dezelfde aard van werkzaamheden;
 - de omstandigheden op de werkplek wijzigen niet.
- Ze bevat ook voorschriften die moeten worden nageleefd om het ontstaan en de verspreiding van branden te vermijden (ook na de werkzaamheden) door de adequate bescherming van de arbeidsplaats.
- De preventiemaatregelen beschreven in de vuurvergunning zijn bijkomend aan de maatregelen die al in de risicoanalyse van de werken vooropgesteld werden.

- De vergunning wordt uitgeschreven aan een welbepaalde expliciet genoemde persoon (of personen) aan wie de toelating gegeven wordt om te werken met open vuur/vlam of andere hittepunten, in de omgeving van brandbare materialen, en dit mits inachtneming van de algemene en bijzondere maatregelen.

Andere maatregelen:

- Bij werken met open vlam moeten aangepaste blusmiddelen ter plaatse voorzien worden.
- Opslag van gasflessen: zoals beschreven in paragraaf 5.5.
- Alle zuurstof- en acetyleenflessen moeten vlamdovers hebben en gekeurd zijn.
- Alle gebruikte materieel moet in goede staat verkeren.
- De afsluitkranen van gasflessen moeten dicht gedraaid worden als ze niet in gebruik zijn.
- Op alle gasflessen moet de naam van de gebruikende aannemer vermeld zijn.
- Alle lassers moeten een metalen emmer hebben waarin zijn afvalstaal en resten van elektroden kunnen indoen.
- Lasschermen moeten gebruikt worden in geval andere werknemers kunnen verblind worden door het las licht.
- Alle werknemers die slijpwerken uitvoeren, of daaraan bijstand verlenen of in de nabijheid staan, dragen ruimzichtbrillen.
- De aan-/uitknop van alle slijpschijven mag niet vergrendelbaar zijn.
- Verwijder alle brandbare materialen in de werkzone.
- Gensters mogen niet terecht komen op lagere niveaus waar anderen kunnen werken of passeren. Indien nodig moeten zones worden gesignaliseerd en enkel brandwerende dekens mogen worden gebruikt. Ook moeten kabels of andere installatiedelen worden beschermd tegen beschadiging door spatten.
- Alle doorgangen moeten vrijgehouden blijven. Kabels, slangen van lasgereedschap moeten zodanig georganiseerd worden en opgehangen dat ze struikelrisico's voorkomen.
- Indien de aannemer zones moet betreden met explosiegevaar, kan de mogelijkheid bestaan dat explosieveilig materieel dient gebruikt te worden. Dit zal beschreven worden in de vuurvergunning na de risicoanalyse.
- De werken met open vlam moeten afgelopen zijn ten minste 1 uur voor vertrek van de site om te verzekeren dat alles goed afgekoeld is en er geen kans op brand bestaat. De werkzone moet daarom voor vertrek nogmaals goed gecontroleerd worden.

Ik betreed een
besloten ruimte
nooit zonder
toelating, controle
van de atmosfeer
en toezicht

8.2. BETREDEN VAN/WERKEN IN EEN BESLOTEN RUIMTE

Een besloten ruimte is een gesloten of deels open ruimte welke niet ontworpen is als werkpost maar kan gebruikt worden voor onderhoudswerken of andere werken en moeilijk toegankelijk zijn. Toegang is vaak via een zeer smalle trap, kooiladder of andere mogelijkheid.

Hoog risico ruimten hebben bijkomend een luchtsamenstelling die niet optimaal is en welke continue monitoring vereist. De lucht kan veiligheids- en gezondheidsrisico's veroorzaken bij de betreders gelet op de luchtsamenstelling en de mogelijke aanwezigheid van gevaarlijke gassen, dampen en andere risico's.

- Werkzaamheden in besloten ruimten vereisen een specifieke werkvergunning van Luminus. De aannemer moet een risicoanalyse hebben over de activiteiten en deze op voorhand ter goedkeuring overmaken aan Luminus.
- Naar gelang de werkzaamheden welke moeten uitgevoerd worden, en de voorwaarden omschreven in de werkvergunning, moeten de volgende preventiemaatregelen in acht genomen worden :
 - Evacuatiemogelijkheden (trappen, ladders, ...)
 - Voldoende ventilatie (eventueel bijkomende ventilatie)
 - Communicatievoorzieningen
 - Mangatwacht
 - Detectie / meetapparatuur (CO, gas, explosiegrenzen, ...)

8.3. GRAAFWERKEN

Voorafgaand aan graafwerken, moet een graafvergunning worden bekomen. Om deze vergunning te kunnen bekomen moet de aannemer ons een plan bezorgen waarop de geplande graafwerken uitgetekend zijn.

Voor alle graafwerken is het verplicht een planaanvraag te doen bij het KLIP/KLIM. Dit is de verantwoordelijkheid van de contractor.

- Wanneer ondergrondse buizen, kabels gekend zijn, moet manueel gesondeerd worden. Nadien kan de zone tussen de proefsleuven mechanisch worden verwijderd tot de juiste diepte. Elektrische kabels moeten altijd als onder spanning beschouwd worden.
- Als leidingen of kabels gevonden worden die niet op het plan staan, moet onmiddellijk gestopt worden met graven en moet Luminus geïnformeerd worden.
- De wetgeving vereist dat tijdens graafwerken, de wanden van de uitgravingen volgens het type grond afdoende hellend of geschraagd zijn (vb. Gepaste maatregelen dienen getroffen om ongevallen te voorkomen, die door de instorting van opgehoopte aarde, opgestapelde bouwstoffen, of het vallen van materieel of van eender welke zware voorwerpen zouden kunnen veroorzaakt worden). Het plaatsen van ondersteuning moet door bevoegde personen en onder toezicht geplaatst worden.
- De verwijderde grond moet op een veilige afstand van de put en de putwanden geplaatst worden zodat de uitgraving niet kan inkalven.
- Een stevige omheining rondom de put op 1 meter afstand plaatsen om onbevoegden te weren.
- Transport rondom de uitgraving moet de veiligheidsafstanden respecteren.
- Wanneer personen zich in de uitgraving bevinden van meer als 1,5 (1,2m volgens KB TMB) meter diep, dan moeten minstens 2 ladders beschikbaar zijn (opgesteld tegen de wanden van de put).

Ik werk alleen
aan installaties
die **veiliggesteld**
zijn

Grondverzet moet bovendien uitgevoerd worden conform de VLAREBO milieuregelgeving (o.a. wat betreft het afvoeren van grond).

8.4. OPENEN VAN INSTALLATIES MET GEVAARLIJKE INHOUD

Dit zijn werken waarbij leidingen of installatieonderdelen worden geopend of losgekoppeld waarin gevaarlijke inhoud aanwezig is of was. Met gevaarlijke inhoud wordt bedoeld:

- Een (zeer) ontvlambaar of brandbaar product
- Een gevaarlijk chemisch product
- Een vloeistof of gas op hoge druk (10 bar of meer) (stoom, perslucht, etc.)
- Een medium op hoge temperatuur (60°C of meer) (heet water, etc.)

De toegang tot de uitrustingen is enkel toegestaan na consignatie van de installatie door personeel van Luminus en na het ontvangen van een geldige werkvergunning van Luminus.

8.5. WERKEN MET GEVAARLIJKE PRODUCTEN

De contractant moet gebruik maken van een chemisch middel of proces dat, in de omstandigheden waarin het wordt gebruikt, geen of een zo klein mogelijk risico inhoudt voor de veiligheid en de gezondheid van zowel zijn werknemers als de werknemers van Luminus.

- Alle gevaarlijke producten die de aannemer of zijn onderaannemers nodig hebben, zijn onderworpen aan de goedkeuring van Luminus. Daarom worden alle (M) SDS vooraf aan Luminus geleverd.
- De gevaarlijke producten worden vervoerd en opgeslagen in de hiervoor voorziene specifieke solide recipiënten, vervaardigd uit een stof die tegen het product bestand is (de voorkeur gaat uit naar het originele recipiënt van het product). Deze recipiënten moeten voorzien zijn van het etiket met de vereiste pictogrammen, H- en P-zinnen, ... in overeenstemming met de wettelijke bepalingen.
- Gevaarlijke producten en preparaten die de bouwplaats binnenkomen, moeten vergezeld zijn van een Veiligheidsinstructiekaart (*safety datasheet* = SDS). De SDS moet altijd nabij het product bewaard blijven en een kopie moet op voorhand overhandigd worden aan Luminus (bij voorkeur toegevoegd aan het VGM-plan van de Aannemer en overhandigd aan Luminus).
- Enkel de dagelijks benodigde hoeveelheid van het product mag binnen in de gebouwen worden gebracht waar de werken worden uitgevoerd tenzij door Luminus een specifieke, grotere hoeveelheid wordt toegestaan.
- De opslagzone van gevaarlijke producten moet een vloeistofdichte vloer en of een lekbak hebben.
- In geval van lek: beperk de zone waar het lek zich voordoet en informeer onmiddellijk de VOW van Luminus. Op de werf zijn absorptie-kits aanwezig.
- Emissies van vluchtige organische componenten (VOC) (in bepaalde lijmen, verven, vernis, etc.) zullen altijd voorkomen worden of tot een minimum beperkt. Gebruik wanneer mogelijk VOC-vrije producten.

- Opslag moet in overeenstemming zijn met de VLAREM regelgeving betreffende afstand en compatibiliteit.
- In verband met gasflessen:
 - Moeten opgeslagen worden op een plaats aangeduid door Luminus. Zuurstof- en acetyleenflessen moeten afgescheiden geplaatst worden door een stalen plaat ertussen of met 1 meter afstand ertussen. Verbod van roken en open vuur moet aangeduid worden d.m.v. pictogrammen.
 - Moeten stevig vastgemaakt worden zodat ze niet kunnen omvallen.
 - Alle gasflessen moeten aangeduid zijn met de naam van de eigenaar/gebruiker.
 - Beschadigde gasflessen moeten direct van de werf verwijderd worden.
 - Gasflessenhouders moeten uitgerust zijn met een blustoestel.
 - Lege gasflessen moeten afzonderlijk worden opgeslagen.
- De contractant staat in voor de door hem gebruikte producten alsook voor het afval dat ontstaan is uit zijn gebruik van deze producten.
- De aannemer en zijn werknemers dienen tevens op de hoogte te zijn van de dichtst bij zijnde nooddouche in geval van aanraking met gevaarlijke producten.

Ik werk alleen
aan installaties
die **veiliggesteld**
zijn

Voor **werken
onder spanning**
draag ik altijd de
daartoe voorziene
beschermings-
middelen

8.6. WERKEN AAN OF NABIJ ELEKTRISCHE INSTALLATIES

- Alle werknemers die werkzaamheden komen uitvoeren in de nabijheid van de elektrische installaties op de site van Luminus dienen minstens BA4 – gewaarschuwde verklaard te zijn.
- De externe aannemer zal op voorhand aan Luminus de certificaten overhandigen welke bewijs leveren van bevoegdheid. Het is aan de VOW van Luminus om de bevoegdheid (BA4-BA5) van de betrokken werknemers van de aannemer te controleren.
- De werknemers van de aannemer mogen enkel werken uitvoeren in een ruimte van de elektrische dienst wanneer ze onder toezicht staan van en begeleid zijn door een bevoegd werknemer van Luminus die BA5 verklaard is en dit gedurende de volledige duur van hun werken. Een uitzondering kan worden gemaakt voor de werknemers waarvan bewezen wordt dat ze voldoende kennis en opleiding hebben genoten om elektrische risico's te vermijden (ARAB en AREI).

Ik loop of sta
nooit onder een
hangende last

8.7. HIJSWERKEN

Alle speciale/belangrijke hijswerken moeten geëvalueerd worden met een taakrisicoanalyse en een hijsplan welke moeten voorgelegd worden aan en goedgekeurd worden door Luminus. Het is aan Luminus om te bepalen welke hijswerken als speciaal of belangrijk moeten beschouwd worden.

- Alle speciale/belangrijke hijswerken zullen begeleid worden door een gecertificeerd *rigger*.
- De hijszone wordt afgezet met signalisatie of gelijkwaardig alternatief, en iedereen die zich in de hijszone toegelaten is moet een fluovest aan hebben.
- Wanneer verschillende kranen in eenzelfde hijsbereik aan het werk zijn, dat moeten de kraanmachinisten via radio met elkaar in contact zijn.
- Het hijsen boven de hoofden van werknemers moet altijd vermeden worden.
- Van alle hijswerktuigen en toebehoren moet een geldig 3-maandelijks keuringsrapport kunnen voorgelegd worden bij eenvoudig verzoek. Indien niet, worden de werken stilgelegd.
- Aannemers mogen de Luminus rolbrug gebruiken enkel wanneer zij bevoegd zijn om een rolbrug te besturen. Bewijs hiervan moet op voorhand overgemaakt worden aan Luminus. De bevoegde kraanmachinist moet een kleine sticker van Luminus op de helm kleven.
- Ook hijswerken in het kader van het laden en lossen van een vrachtwagen (met bijhorende kraan) verdienen de nodige aandacht.

8.8. WERKEN OP HOOGTE

Alle personen die werken op een hoogte van meer dan 2m moeten beschermd worden door collectieve valbeschermingsmiddelen (hekwerk, veiligheidsnetten, leuning, ...) of door persoonlijke valbeschermingsmiddelen (valharnas, ...). Collectieve valbescherming heeft steeds voorrang op persoonlijke valbescherming.

Bij gebruik van persoonlijke valbeschermingsmiddelen dient de gebruiker op de hoogte te zijn van de werking ervan en zich op voorhand te vergewissen van de mogelijkheden tot redding in het geval van een val (i.v.m. suspension trauma). Eventueel is het nodig extra reddingsmiddelen te voorzien op de werf.

De contractor moet aan Luminus de (interne of externe) opleidingsattesten kunnen voorleggen van de werknemers die gebruik maken van persoonlijke valbeschermingsmiddelen.

Steigers:

- Indien steigers worden gebouwd door de steigerbouwer van de opdrachtgever, moet omwille van coördinatieredenen, elke steigerbouw op voorhand gemeld worden aan Luminus.
- Luminus geeft voorkeur aan steigerbouwers die persoonlijk gecertificeerd werden met een certificaat van een instelling die geaccrediteerd werd door BELAC.
- Steigers worden schriftelijk door de steigerbouwer vrijgegeven "klaar voor gebruik" en door de eindgebruiker van de steiger vrijgegeven "klaar voor gebruik". Dit betekent:
 - Steigers door Luminus besteld en gebruikt: steigers worden vrijgegeven door de VOW van Luminus.
 - Steigers besteld (via Luminus of door de contractor) en gebruikt door een aannemer of overgenomen van een andere aannemer voor contractorwerk: vrijgave door de gebruikende aannemer.
- Steigers moeten wekelijks gekeurd worden door een bevoegd persoon van de gebruikende partij. Dergelijke keuring zal ook plaatsvinden na elke wijziging aan de steiger.
- Wijzigingen aan een steiger mogen enkel uitgevoerd worden door bevoegd personeel van de steigerbouwer. Wanneer er geen groen label aan de steiger is bevestigd = geen toegang!
- Elke werkvloer moet voorzien zijn van een stootplint om vallende voorwerpen te voorkomen.

Ladders:

- Moeten in goede staat zijn en periodiek gecontroleerd door een bevoegd persoon.
- Ladders zijn arbeidsmiddelen om van niveau te veranderen, maar niet om met aangedreven werktuigen op te werken.

Hoogwerkers:

- Alle hoogwerkers moeten een geldig 3-maandelijks keuringsrapport hebben. Als het rapport niet kan voorgelegd worden op eerste verzoek, dan worden de werken stilgelegd. In hoogwerkers moet het valharnas worden gebruikt.
- De bestuurders oefenen een veiligheidsfunctie uit, ze moeten daarvoor medisch geschikt zijn en een bewijs van opleiding kunnen voorleggen

8.9. WERKEN MET RISICO OP VERDRINKING

Dit zijn alle werken die plaatsvinden in de buurt van rivieren, kanalen of oppervlaktewater en waarbij een gevaar voor verdrinking bestaat. Deze situatie doet zich onder andere voor in of nabij:

- De hydraulische centrales
- De installaties voor het aanzuigen en lozen van koelwater op de thermische centrales
- Het dragen van het reddingsvest, evenals de gelijktijdige aanwezigheid van twee arbeiders, is verplicht op minder dan twee meter van het water.
- De noodstoppen van de installaties en de nooduitrustingen moeten door de verantwoordelijke van de opvolging worden gelokaliseerd vóór de aanvang van de werken.
- De verantwoordelijke van het duikersteam beschikt over zijn risicoanalyse van de uit te voeren werken en over de accreditatie- en medische dossiers van de duikers.

Ik draag altijd een **reddingsvest** als ik werk in de buurt van water waar geen collectieve bescherming aanwezig is

8.10. WERKEN AAN/MET ISOLERENDE VEZELS

Dit zijn werken waarbij werknemers blootgesteld worden aan asbestvezels, aan asbestwol, aan keramische vezels of aan isolatiewol. Deze situatie kan zich voordoen bij het verwijderen van hitte werende isolatie rond leidingen of installaties, bij afbraakwerken of bij isolatiewerken.

- Werken waarbij vezels in de lucht zullen vrijkomen mogen enkel gebeuren door firma's die hiervoor erkend zijn (zie website FOD WASO). De werf moet aangemeld worden bij de arbeidsinspectie.
- Afbakening van de werkzone met aanduiding van het risico asbest is nodig tijdens de volledige duur van de werken.
- Verwittig de IDPBW van Luminus van de werken en geef door wie het werk zal uitvoeren.
- Stel een werkmethode op die verzekert dat er geen vrijzetting van vezels zal zijn.
- Beperk de interventies in de werkzone tijdens de saneringswerken.
- Reinigen van de werkzone dient te gebeuren met behulp van een HEPA stofzuiger of nat reinigen. De filters zijn te beschouwen als asbestafval.
- Zorg voor decontaminatie van het materiaal na de werken (stofzuigen, nat reinigen).
- De PBM's zijn te vernieuwen bij het betreden van de werkzone. De PBM's moeten beschouwd worden als asbestafval.
- Verzeker een hermetische verpakking van het asbesthoudend afval en voorzie een duidelijk pictogram Asbest.

8.11. WERKEN MET RISICO OP AANWEZIGHEID CHROOM 6

Bij werken aan de gasturbine of gasmotoren en installaties op hoge temperatuur in het algemeen (incl. stoomturbine) is er een mogelijkheid op aanwezigheid van residu dat hexavalent Chroom bevat. (geel- of wit achtig residu). Hexavalent Chroom is kankerverwekkend en bijgevolg worden extra maatregelen genomen:

- Bij eerste sleutelwerken aan warme delen: handschoenen en P3 verplicht
- Bij vermoeden van aanwezigheid: testen met testkit (Magazijn artikel Ham/RGV)
- Bij bevestiging met de testkit of twijfel wordt het (geel/wit) residu vochtig gemaakt of ingespoten met WD40 spray om te voorkomen dat het zich verspreidt in de lucht. Er wordt niet op geslepen/geschuurd/....
- Onderdelen die dergelijk residu bevatten worden naderhand met de nodige PBM's gereinigd. Afval wordt op de correcte wijze gemarkeerd en afgevoerd (aan te vragen bij het magazijn).
- Bij manipulatie warme delen waar mogelijke besmetting met hexavalent chroom niet zichtbaar is (vb trekken liner /combuster): handschoenen, P3 en Tyvek verplicht. De zone wordt afgebakend voor onbevoegden.
- Bij betreding GT (vb CDC, tunnel lager 2,...): handschoenen, P3 en Tyvek verplicht.
- Waar mogelijk wordt het (geel/wit)residu vochtig gemaakt (WD40), om te voorkomen dat het zich verspreidt in de lucht. Er wordt niet op geslepen/geschuurd/....
- Onderdelen die verwijderd worden met dergelijk residu worden met de nodige PBM's gereinigd. Afval wordt op de correcte wijze gemarkeerd en afgevoerd (aan te vragen bij het magazijn).
- Het gebruik van Loctite is niet toegelaten omdat het in verband gebracht wordt met het ontstaan van Chroom VI.

8.12. ANDERE GEVAARLIJKE WERKEN

Voor alle andere werken met een acuut risico (niveau 1) of een hoog risico (niveau 2) die niet voorkomen in de hierboven vermelde lijst van gevaarlijke werken zal de contractant alle maatregelen moeten treffen om de werkzaamheden in alle veiligheid uit te voeren met respect voor het milieu en energiebehoud.

Bij het uitvoeren van risicovolle werken zoals het graven van putten die de stabiliteit van bestaande constructies in gedrang brengen, het tillen van lasten boven de installaties, uitrustingen en gebouwen, zware transporten in de inrichting, het heien van funderingspalen of stutmateriaal, ... zal de contractant alle maatregelen moeten treffen om de integriteit van de installaties, inrichtingen en uitrustingen te vrijwaren.

9. ANDERE AANDACHTSPUNTEN TIJDENS WERKEN

9.1. AANWEZIGHEID VAN LEIDINGEN OF KABELS

Op en in de omgeving van de sites van Luminus is het mogelijk dat volgende leidingen/kabels en/of hoogspanningslijnen aanwezig zijn:

- Hoogspanningsleidingen
- Hogedruk aardgasleidingen
- Pijpenbruggen
- Op de werf kunnen leidingen/kabels aanwezig zijn.

9.2. RADIOGRAFISCHE ONDERZOEKEN

Voorgaand aan de uitvoering van een niet-destructief onderzoek moet het volgende gedaan worden : leg een duidelijk stap per stap werkmethode en veiligheidsprocedure voor aan Luminus omvattende:

- De planning (tijd)
- Namen van de betrokken werknemers (training, certificaat, medisch register,...)
- Leg de specifieke preventiemaatregelen uit die genomen worden i.f.v. de stralingsbron zoals gebruik van dosimeter, soort bron, maar ook inzake werken op hoogte, ... + toepasselijke veiligheidsprocedures (zoals bij falen van de bron)
- Het omgevingsplan: met de juiste locatie waar de testen worden uitgevoerd en de veiligheidsperimeter (gebruik van pictogrammen "ioniserende straling")
- De stralingsperimeter moet geëvalueerd worden door gebruik van een monitor.
- Zorg dat iemand de stralingsperimeter bewaakt.
- De stralingsbron welke wordt gebruikt
- De preventiemaatregelen welke zullen worden toegepast.

Volgende beheersingsmaatregelen moeten in rekening genomen worden :

- Tijdstip: beperking van de blootstellingstijd
- Afstand: het verhogen van de afstand tussen jou en de stralingsbron zal de blootstelling in het kwadraat beperken t.o.v. de afstand.
- Afscherming
- Gebruik de ALARA (as low as reasonably achievable) methode!

Alle radiografische onderzoeken moeten 36 uur op voorhand aangevraagd worden met duidelijke informatie omtrent de zone (foto van de zone moet per e-mail gestuurd worden naar Luminus), tijdstip, beschrijving van de plaats. Na goedkeuring door Luminus zal de informatie doorgestuurd worden naar alle partijen alsook op de dagelijkse coördinatiemeeting besproken worden.

10. ARBEIDSMIDDELEN, BESCHERMINGSMIDDELEN EN WERKKLEDIJ

10.1. ARBEIDSMIDDELEN

Aleen de arbeidsmiddelen welke, rekening houdend met de omstandigheden en risico's verbonden aan de omgeving waar de opdrachten worden uitgevoerd, beantwoorden aan de veiligheids-, gezondheids- en milieueisen, mogen gebruikt worden. Deze arbeidsmiddelen zijn aangepast aan de gebruikers, goed onderhouden en verkeren in goede staat.

Elk arbeidsmiddel zal conform de Belgische wetgeving inzake arbeidsmiddelen zijn.

Alle arbeidsmiddelen en materieel die de werf binnenkomt moet een uniek nummer en een sticker met de naam van de aannemer hebben.

Alle arbeidsmiddelen moeten worden gebruikt volgens de door de constructeur gegeven instructies, zodat de werknemers niet in gevaar worden gebracht. De contractant verzekert er zich van dat de werknemers die het arbeidsmiddel gebruiken voorafgaand aan het gebruik kennis genomen hebben van de genoemde instructies en deze ook begrepen hebben.

Bij elke machine welke een periodiek verslag van een EDTC nodig heeft, moet steeds een kopie van dit verslag bij de machine aanwezig zijn. Als het verslag niet geldig is, wordt de toegang van de machine tot de werf geweigerd. Door de VOW of de portier worden de keuringsverslagen gecontroleerd voordat ze op de site toegelaten worden.

Luminus heeft steeds de toestemming om de arbeidsmiddelen en eventuele keurings- en/of conformiteitsattesten te controleren op de werf. Daartoe wordt het betreffende materiaal correct en duidelijk gemerkt.

Na inspectie zal het eventueel afgekeurde materiaal , op kosten van de eigenaar, van de werf moeten verwijderd worden.

Wanneer materieel stabilisatoren heeft (bv. kranen, pompen, ...), dan moeten altijd drukplaten gebruikt worden. Luminus dient ook op voorhand geïnformeerd te worden om te vermijden dat te hoge druklasten uitgeoefend worden op ondergrondse leidingen en rioleringen.

Alle personen onderworpen aan een veiligheidsfunctie, een functie met verhoogde waakzaamheid of een activiteit met een welbepaald risico (bestuurders en bedieners van kranen, voertuigen, hefwerktuigen enz.) moeten in het bezit zijn van een technisch bekwaamheidsattest en van een geldige medische geschiktheidsverklaring, afgeleverd door een arbeidsgeneesheer conform de vigerende wetgeving. Deze machines, toestellen en voertuigen mogen enkel bediend worden door deze bekwame personen.

Alle arbeidsmiddelen gebruikt door de aannemers moeten conform de wetgeving inzake geluidsemisies zijn zodat de impact naar werknemers zo laag als mogelijk gehouden wordt.

10.2. COLLECTIEVE BESCHERMINGSMIDDELEN

Conform de preventiehiërarchie heeft het gebruik van collectieve beschermingsmiddelen (voorkomt de gebeurtenis) steeds voorrang op het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen (beperkt de gevolgen).

Daar waar noodzakelijk, is het gebruik van collectieve beschermingsmiddelen zoals leuning, stellingen, veiligheidsnetten, stutten van sleuven en putten, afscherming van putten, vloeropeningen en werktuigmachines verplicht. Deze moet zo snel mogelijk geplaatst worden.

Indien het technisch gezien onmogelijk is collectieve beschermingsmiddelen te voorzien, moet de contractant op basis van zijn risicoanalyse vervangende persoonlijke beschermingsmiddelen ter beschikking stellen.

Elke contractant dient zijn tijdelijke collectieve beschermingsmiddelen in goede staat te houden.

Elke contractant die een collectieve beschermingsuitrusting moet verplaatsen, zal alle betrokken ondernemingen verwittigen en zal ervoor zorgen dat ze zo snel mogelijk weer op de juiste plaats worden teruggeplaatst.

Collectieve beschermingsmiddelen mogen niet verwijderd worden zonder toestemming van Luminus.

Telkens als het personeel tijdelijk collectieve beschermingsmiddelen wegneemt, moet het zijn persoonlijke beschermingsmiddelen dragen.

Na het voltooiën van de opdrachten moeten alle permanente beschermingen, (borstweringen, relingen enz.) door de verantwoordelijke contractant in hun oorspronkelijke toestand teruggeplaatst worden, tenzij anders overeengekomen met Luminus.

10.3. PERSOONLIJKE BESCHERMINGSMIDDELEN

De contractant stelt aan zijn personeel de nodige persoonlijke beschermingsmiddelen ter beschikking conform de geldende voorschriften, teneinde het personeel toe te laten zijn opdracht in goede veiligheids- en gezondheidsomstandigheden uit te voeren (o.a. gehoorbescherming, veiligheidsharnas, gelaatsbescherming, maskers, bescherm pakken, handschoenen, ...). Hij zorgt ervoor dat zijn personeel opgeleid is voor de toepassing ervan en ze gebruikt op de plaatsen en in de omstandigheden waar ze verplicht zijn.

Voor aannemerspersoneel op de werf zijn een veiligheidshelm, veiligheidsschoenen en veiligheidsbril steeds verplicht.

Elke werknemer moet een sticker op de veiligheidshelm dragen met vermelding van zijn naam en firmanaam.

Extra PBM kunnen nodig zijn, bv. in volgende gevallen:

- Tijdens slijpwerken of bij het verlenen van bijstand of het dicht staan bij slijpwerken zal een ruimzichtbril gedragen worden.
- Het uitvoeren van taken die een vuurvergunning of een bijzondere vergunning vereisen of die uitgevoerd worden in een specifieke omgeving, kan specifiek aangepaste kledij vereisen.
- Gebruik van gehoorbescherming: voor activiteiten met een lawaai > 85 dBA, wanneer aangeduid in de taakrisicoanalyse of in omgevingen waar het gebodsbord hangt.
- Persoonlijke valbescherming moet altijd gebruikt worden bij werken op hoogte (> 2 m) zonder collectieve bescherming in hoogwerkers. Valbescherming: Valharnas en toebehoren moet jaarlijks of na levensreddend te zijn geweest, altijd gekeurd worden door een Belgische EDTC.
- Een automatische zwemvest wanneer de werken in de buurt van water dienen uitgevoerd te worden.

Persoonlijke valbescherming mag enkel worden gebruikt als collectieve valbescherming niet mogelijk is.

Alle PBM's die gedragen worden, maar niet conform zijn, moeten door de contractant onmiddellijk vervangen worden.

Luminus zal geen enkele PBM geven of uitlenen aan de contractanten, tenzij anders overeengekomen.

10.4. WERKKLEDIJ

De contractant stelt aan zijn personeel de nodige werkkledij ter beschikking. Alle gebruikte werkkledij moet voldoen aan de Luminus standaard: brandvertragend, antistatisch en steeds met lange mouwen en broekspijpen.

Voor werkzaamheden op en langs de openbare weg, spoorwegen, etc. en op werven waar voertuigen en toestellen in beweging zijn, dient kleding met de juiste signaalfunctie te worden gedragen.

11. GEZONDHEID EN HYGIËNE

Op de terreinen van Luminus geldt een onvoorwaardelijk zero tolerance-beleid op gebied van alcohol, drugs en roken. Elke werknemer waarvan Luminus het vermoeden heeft dat hij onder invloed is van drugs of alcohol, zal onmiddellijk worden verwijderd. Het is de verantwoordelijkheid van en voor rekening van de aannemer waarvoor betrokkene werkt om hem veilig thuis te brengen.

De contractant is verplicht om de orde en netheid op de werf te handhaven. Luminus kan op elke plaats controles organiseren (vb. de kleedkamers, eetruimte,...).

De aannemer is verantwoordelijk voor het voorzien van voldoende verlichting op de werkplaatsen conform de geldende Belgische wetgeving.

Werkvoorzieningen (burelen, refter, toiletten, kleedruimtes, douches, etc.) dienen door de contractor zelf voorzien te worden tenzij anders afgesproken. Elektriciteit en water zal ter beschikking gesteld worden door Luminus.

Bij het gebruik van sanitaire installaties (kleedruimtes, wasplaatsen, toiletten, etc.) van Luminus dienen de elementaire regels van de hygiëne te worden nageleefd.

In de gebouwen van Luminus mogen enkel maaltijden genuttigd worden in de refter of op de plaatsen die daarvoor aangeduid zijn. Maaltijden worden steeds genuttigd na het wassen van de handen en met voldoende nette niet-verontreinigde werkkledij.

In periodes met risico op besmetting door een virus (bv. Corona) zijn alle maatregelen ivm social distancing en hygiënemaatregelen die op dat ogenblik bij Luminus van kracht zijn ook van toepassing op alle werknemers van contractoren die een site of een werkplek bij Luminus betreden. Bijkomende maatregelen kunnen dan van toepassing zijn.

Ik werk of rijd
nooit onder
invloed van
alcohol of drugs

12. MILIEUVOORSCHRIFTEN

12.1. AFVALBEHEER – ORDE EN NETHEID

Afval moet ten allen tijde voorkomen worden. Indien niet te vermijden beperk het afval tot een minimum. Probeer afval zoveel als mogelijk te hergebruiken.

Als afval moet weggegooid worden, dan moet dit in overeenstemming met de werfregels en de Vlaamse regelgeving: d.w.z. selectief afvalbeheer en gebruik van de juiste containers. Bij zondigen tegen deze regels zullen de meerkosten voor het afval aangerekend worden.

Wanneer afval moet worden verwijderd van de werf: dan moet dit gebeuren via een erkend afvaltransporteur. Van elk transport dient een officieel attest te worden overhandigd aan Luminus en tevens van de verwerking.

Afvalcontainers moeten ter beschikking worden gesteld door de aannemer voor eigen rekening en op eigen risico. Enkel op uitdrukkelijk verzoek en na expliciete goedkeuring door Luminus, kunnen Luminus afvalcontainers gebruikt worden. Locatie van de afvalcontainers zal dan aangeduid worden door Luminus bij aanvang van de werken.

Er mag niets geloosd worden in de riolering van de site, een nabij gelegen kanaal, rivier of oppervlaktewater.

In geval een aannemer een inbreuk pleegt op de goede status qua orde en netheid, dan behoudt Luminus zich het recht volgende procedure toe te passen:

- Stap 1: de nalatige aannemer zal gevraagd worden directe actie te ondernemen (actie te beëindigen binnen de 6 uur).
- Stap 2: als stap 1 faalt, moeten alle werkzaamheden door de falende aannemer gestopt worden zodat de nodige actie zoals gevraagd door Luminus kan ondernomen worden.

- Stap 3: als stap 2 faalt, zal Luminus een derde firma de opdracht geven tot opruimen. De kosten hiervan zullen worden aangerekend aan de falende aannemer.

12.2. EMISSIES

Emissies zullen zo laag als mogelijk gehouden worden: vermijd draaiende motoren als ze niet worden gebruikt. Motoren moeten goed onderhouden worden zodat de emissies laag blijven.

12.3. RATIONEEL GEBRUIK VAN ENERGIE EN GRONDSTOFFEN

Iedere contractor moet:

- Voldoen aan het beleid van Luminus met betrekking tot energie.
- Apparatuur gebruiken die voldoet aan de Europese wetgeving inzake energie-efficiëntie.
- Energie zo efficiënt mogelijk gebruiken:
 - Gebruik energiezuinige verlichting (bijvoorbeeld led).
 - Schakel uw verlichting uit wanneer er voldoende daglicht is of wanneer u uw werkruimte voor langere tijd verlaat.
 - Schakel uw energie verbruikende apparatuur uit wanneer u het werkterrein voor langere tijd verlaat.
 - Sluit altijd deuren en ramen van verwarmde of gekoelde ruimtes.
- Energieverlies melden (bijvoorbeeld luchtlekkage) aan de VOW van Luminus.

13. BRANDPREVENTIE

13.1. ALGEMENE BEPALINGEN

Brandblussers, hydranten en haspels moeten steeds volledig vrij van obstakels en volledig zichtbaar zijn.

De brandbelasting of thermische belasting moet te allen tijde zo laag mogelijk worden gehouden:

- door materialen met hoge thermische belasting (hout, papier, olie, licht ontvlambare producten) niet op te stapelen in de gebouwen;
- door licht ontvlambare producten steeds te bewaren in een aangepaste metalen recipiënt, voorzien van een duidelijke etikettering en slechts in de benodigde hoeveelheden (dagelijks) op te slaan;
- door de met licht ontvlambare producten doordrenkte (afgewerkte) doeken na gebruik steeds te deponeren in afgesloten metalen recipiënten (gevaar op zelfontbranding).

13.2. BRANDVASTE DOORVOERINGEN

Het openen van brandvaste doorvoeringen is enkel en slechts tijdelijk toegelaten om kabels en leidingen te leggen en dienen achteraf zo snel mogelijk in hun oorspronkelijke staat hersteld te worden.

Op basis van de risicoanalyse kunnen eventueel tijdelijke afdichtingen moeten geplaatst worden.

13.3. BRANDDEUREN

Branddeuren mogen volgens de noodwendigheden tijdelijk geopend worden weliswaar onder toezicht. Dit toezicht zorgt voor het sluiten van de deuren bij brandalarm. Het blokkeren in open stand van branddeuren moet zo kort mogelijk gehouden worden. Achteraf moeten ze steeds terug gesloten worden!

De automatische branddeuren mogen nooit in hun werking worden gehinderd.

13.4. BRANDBLUSSYSTEMEN, BRANDDETECTIESYSTEMEN EN NOODVERLICHTING

Uitzonderlijk en enkel met formele goedkeuring van de beheerder kunnen deze systemen bij voorkeur slechts gedeeltelijk of bij noodzaak geheel uit dienst gezet worden voor werkzaamheden. De periode moet zo kort mogelijk gehouden worden. Op basis van de uitgevoerde risicoanalyse kunnen eventueel tijdelijke maatregelen van toepassing zijn.

14. NOODSITUATIES, INCIDENTEN EN ARBEIDSONGEVALLEN

14.1. NOODSITUATIES

Onder noodsituatie verstaan we: elke plotse situatie die schade kan aanbrengen aan mens, installaties, uitrustingen en/of werforganisatie en die dringende interventie vergt bijv. brand, explosie, plots optredende levensbedreigende situatie, ...

Instructies met betrekking tot noodprocedures worden vermeld in de veiligheidsinstructie van de betreffende site bij het onthaal. Specifieke noodprocedures voor het project kunnen vastgelegd worden in een (overkoepelend) VGMe-plan.

Alle medewerkers van de aannemer dienen bekend te zijn met de instructies betreffende noodsituaties van toepassing op de site waar zij tewerk gesteld zijn. Meer bepaald gaat het hier over het van toepassing zijnde noodnummer, alarmsignalen en de betekenis ervan en de te nemen acties, inclusief evacuatie naar de dichtst bij zijnde verzamelplaats. De informatie betreffende noodsituaties wordt door Luminus aan de aannemer verstrekt via een brochure, een veiligheidsvideo en eventueel een veiligheidsinstructie.

Bij escalatie van een incident zal Luminus steeds de volledige leiding nemen van de crisis, inclusief alle communicatie.

Het is verboden voor de aannemer en zijn werknemers om enig beeldmateriaal van een incident of crisis naar buiten te brengen via eender welk kanaal.

14.2. EVACUATIE

De evacuatiewegen moeten steeds volledig vrij zijn van obstakels.

Indien de uit te voeren werkzaamheden een tijdelijke aanpassing van deze evacuatiewegen vereisen, moeten de desbetreffende plannen en signalisatie tijdens deze overgangssituatie aangepast worden in overleg tussen de beheerder en contractant.

De evacuatieplannen van de werf dienen afgestemd te zijn op het bestaande evacuatieplan.

De verzamelplaatsen moeten door elke werknemer bekend zijn.

14.3. ONGEVALLLEN – INTERNE EN EXTERNE HULPVERLENING

Luminus zal de nodige informatie verstrekken over de te nemen maatregelen inzake eerste hulp en evacuatie van werknemers. De contractor zal deze informatie aan zijn werknemers en aan zijn eventuele onderaannemers meedelen. Zonder andere afspraken met Luminus is iedere contractor verantwoordelijk voor de verzorging en de evacuatie van zijn gekwetsten.

In overeenstemming met de wettelijke voorgeschreven reglementeringen beschikt de contractor over de passende uitrustingen en over voldoende opgeleide personen om de lichtgekwetsten te verzorgen en eerste hulp bij ongevallen te verstrekken.

Minstens 1 persoon van het team van de aannemer die aanwezig is op de werf dient een EHBO opleiding gevolgd te hebben. Tevens dient er een EHBO kit aanwezig te zijn bij de werken of men dient op de hoogte te zijn van waar de dichtst bij zijnde EHBO kit zich bevindt.

Op de productiesites en administratieve sites van Luminus is steeds een AED aanwezig. De EHBO medewerker van de contractor dient zich op de hoogte te stellen van de locatie en werking van deze AED.

Indien je één van de noodnummers opbelt die tijdens de veiligheidsinstructie zijn gegeven, omschrijf dan duidelijk plaats en aard van het ongeval/verwondingen en blijf aan de telefoon om zeker te zijn dat de boodschap goed werd begrepen.

14.4. ONGEVALLLEN MELDEN

Elk ongeval op de werf (site) moet gerapporteerd worden aan de VOW van Luminus, zo snel mogelijk op de dag van het ongeval zelf en voordat men de werf verlaat. Ook alle bijna ongevallen, EHBO-incidenten en milieu-incidenten moeten altijd aan Luminus gerapporteerd worden op de dag zelf.

14.5. AANGEPAST WERK

Luminus vraagt de aannemer om in overleg met het slachtoffer en de behandelende arts rekening te houden met de mogelijkheid om het slachtoffer aangepast werk te bieden in plaats van over te gaan tot arbeidsongeschiktheid.

14.6. INCIDENTENONDERZOEK

Elk arbeidsongeval moet in detail onderzocht worden: ongevallen met EHBO, ongevallen met doktersbehandeling, ongevallen met aangepast werk en ongevallen met werkverlet. Ook elk belangrijk incident, elke gebeurtenis met

hoog potentieel risico, elk bijna-ongeval en elk ander incident met een significant risiconiveau dient onderzocht te worden. Luminus zal in geval van een incident duidelijk aangeven of een incidentenonderzoek verwacht wordt van de contractor.

Een oorzakenanalyse moet door de aannemer worden opgemaakt zodat Luminus en de aannemers de nodige preventieve maatregelen kunnen nemen om in de toekomst gelijkaardige incidenten te voorkomen.

Uiterlijk 2 weken na de datum van het incident moet een gedetailleerd verslag worden overgemaakt aan Luminus.

In dit verslag zullen minimaal worden opgenomen:

- een omschrijving van het gebeuren (plaats, omstandigheden, betrokkenen, schade);
- een oorzakenanalyse van het incident met een geschikte methode (feitenboom, MUOPO, visgraat,...);
- de corrigerende maatregelen die de contractor of de onderaannemer zal nemen opdat een gelijkaardig ongeval zich niet meer zou voordoen.

14.7. ERNSTIGE EN ZEER ERNSTIGE ARBEIDSONGEVALLEN

Ernstige en zeer ernstige arbeidsongevallen, zoals bedoeld in art.94bis, 1° van de Welzijnswet en art. I.6-2 van de Codex, geven altijd aanleiding tot een "Gemeenschappelijk Omstandig Verslag", zoals bedoeld in art.94ter van de Welzijnswet en art. I.6-4 tot I.6-6 van de Codex.

Dit ongevallenonderzoek wordt geleid en gecoördineerd door de IDPBW van de werkgever van het slachtoffer in samenwerking met Luminus. Een actieve betrokkenheid van het slachtoffer, de werfleider(s), de werkleider(s) en de preventiedienst(en) van alle betrokken partijen is noodzakelijk voor een degelijk onderzoek. Hiertoe spreken ze onderling een werkplanning af.

Na ondertekening door alle betrokken partijen verifieert de IDPB van Luminus de verzending door de contractor van het verslag naar de FOD WASO - Toezicht op het welzijn op het werk (= Technische Inspectie). Een definitief verslag moet binnen de 10 dagen overgemaakt worden door de aannemer aan de bevoegde overheid (= FOD WASO – Toezicht op het welzijn op het werk).

De kosten die de verschillende partijen maken voor de deelname aan het ongevallenonderzoek kunnen niet onderling verhaald worden. Bij aanstelling, zoals door de wet bepaalt, van een externe deskundige door de FOD WASO worden de kosten gelijkmatig gedragen door alle betrokken partijen.

14.8. COMMUNICATIE VAN INCIDENTEN

Zoedoende het personeel in te lichten omtrent incidenten of bijna-ongevallen en werknemers te sensibiliseren voor aanwezige risico's en toe te passen preventie maatregelen communiceert Luminus intern al de incidenten van contractors die gebeuren op haar sites.

Deze mededelingen kunnen ook verstuurd naar de preventieadviseurs van alle contractors zodanig dat ze hier kennis kunnen over nemen en deze info op een gepaste wijze kunnen verder verspreiden binnen hun organisatie.

15. SPECIFIEKE CATEGORIËN WERKNEMERS

15.1. INTERIMS EN JONGEREN

Gezien de specifieke risico's van onze installaties aanvaardt Luminus in haar elektrische inrichtingen, geen uitzendkrachten of jongeren bij het personeel van de contractant.

Indien de contractant om bijzondere redenen uitzendkrachten en/of jongeren wil inzetten voor zijn werkzaamheden, dient hij voorafgaandelijk een schriftelijke toestemming aan te vragen aan Luminus en dit met opgave van:

- de reden(en);
- de takenpakketten;
- de namenlijst van de uitzendkrachten en/of jongeren.

De contractant die uitzendkrachten en/of jongeren tewerkstelt, is verantwoordelijk voor hun veiligheid en hun welzijn, in overeenstemming met de wetgeving in dat verband.

15.2. ZWANGERE WERKNEEMSTERS

De contractant is in zijn hoedanigheid van werkgever bij wet verplicht om erop toe te zien dat alle schikkingen worden getroffen om te vermijden dat een zwangere werkneemster blootgesteld wordt aan risico's die gevaarlijk

zijn voor haar of voor het ongeboren kind. Dit versterkte toezicht wordt uitgeoefend tijdens de zwangerschaps- en borstvoedingsperiode van de werkneemster.

De contractant zal niet aarzelen om bijkomende informatie te vragen omtrent de risico's eigen aan werkzaamheden in de inrichtingen van Luminus. Op basis van het geheel van risico's waarvan hij kennis heeft, zal hij onderzoeken of er een gevaar is voor de werkneemster en of haar de toegang tot de werf moet worden geweigerd.

BIJLAGE 1: SAMENVATTENDE CHECKLIST VOOR DE CONTRACTOR

1. Voorbereiding van de werken

Ten minste 2 weken voor de start van de werken

☐	Formulier 'FO 0302 – Risicoanalyse en preventieve maatregelen bij werken' aanvullen met eigen risicoanalyse en ondertekend terugsturen
☐	Identificatiegegevens contractor en eventueel onderaannemer doorgeven
☐	Lijst met werknemers die actief zullen zijn op de werf doorgeven (inclusief Limosa of arbeidsvergunning indien van toepassing)
☐	Aanvraag toegang voertuigen tot de site doen
☐	Bekwaamheidsattesten voorleggen: <ul style="list-style-type: none"> - BA4/BA5 – bevoegdheid voor werken nabij elektrische installaties - Veiligheidsfuncties
☐	VGMe-plan opsturen aan Luminus (indien van toepassing)

Voor de start van de werken

☐	VGMe-contactpersoon aanduiden
☐	Werkleider aanduiden
☐	Voorschriften Luminus communiceren aan werknemers en eventuele onderaannemers

2. Op de werf – Voor de start van de werken

☐	Alle werknemers die op site komen volgen de veiligheidsintroductie van Luminus
☐	Contractor is aanwezig op de werfopening van Luminus
☐	Contractor geeft een kick-off instructie aan zijn werknemers en eventuele onderaannemers
☐	Werkvergunning ophalen en ondertekenen
☐	LMRA (Laatste Minuut Risicoanalyse) doen

3. Op de werf – Tijdens de werken

☐	Arbeidsmiddelen: <ul style="list-style-type: none"> - Lijst van de gebruikte arbeidsmiddelen voorzien - Keuringsattesten van de arbeidsmiddelen ter beschikking
☐	Correcte werkkledij dragen: <ul style="list-style-type: none"> - brandvertragend, antistatisch, hoge zichtbaarheid (indien nodig), - lange mouwen en broekspijpen - logo of sticker op de veiligheidshelm
☐	Hoofdaannemer organiseert elke week een toolboxmeeting